

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В. _____

Протокол № __ від _____ 2018 р.

ПРОГРАМА

вбіркової навчальної дисципліни

Машинний переклад

підготовки бакалавра

01 Освіта

0203 Гуманітарні науки

напряму підготовки 6. 020303 Філологія

(Мова та література (англійська, німецька, французька))

Програма навчальної дисципліни «Машинний переклад» підготовки бакалаврів, 01 Освіта, 0203 Гуманітарні науки, напряму підготовки 6.020303 Філологія (Мова та література (англійська, німецька, французька))

«15» грудня 2017 р. – 7 с.

Розробник: к.філол.н., доцент кафедри прикладної лінгвістики
Засекін С. В.

Рецензент: к.філол.н., доцент кафедри англійської філології Галапчук-Тарнавська О.
М.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри прикладної лінгвістики

протокол № 7 від 19.12.2017р.

Завідувач кафедри (Біскуб І. П.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету іноземної філології

протокол № 5 від 21.12.2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Павлюк А. Б.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

© Засекін С. В., 2017

МАШИННИЙ ПЕРЕКЛАД

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Напрямок підготовки 6.020303 Філологія (Мова та література (англійська, німецька, французька)) бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Рік навчання 2
ІНДЗ: є		Семестр 4
		Лекції -
		Аудиторних 42 год.
		Самостійна робота 70 год.
		Лабораторні 42 год.
		Консультації 8 год.
		Тижневе 3 год
Форма контролю: залік		

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Машинний переклад» є ознайомлення студентів з основними поняттями, ідеями та напрямками такої міждисциплінарної галузі, як машинний переклад. Початок нового тисячоліття став свідком різкого зростання інтенсивності застосування комп'ютерів у перекладі. Підвищилась якість машинних перекладів, і програми машинного перекладу стали доступні кожному користувачеві. Фахівці з мови та літератури мають володіти інструментарієм машинного перекладу, володіти теорією, розуміти переваги й вади різних підходів та алгоритмів, усвідомлювати, на які головні проблеми нашою хується розробник програми машинного перекладу та її користувач. Філолог-перекладач має бути достатньо кваліфікованим для того, щоб протестувати та фахово оцінити систему машинного перекладу.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Опанувавши курс «Машинний переклад» студенти зможуть:

1. вільно, гнучко й ефективно використовувати системи МП на практиці для розв'язання перекладацьких завдань у різних сферах життя.
2. застосовувати теоретичні знання на практиці,
3. вільно користуватися сучасними системами МП (Google translate, Pragma б.х), надсучасних САТ систем, базованих на пам'яті перекладів (Wordfast, OmegaT, Google Translator Toolkit) для досягнення поставленої мети – перекладу тексту.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів, які визначаються метою та змістом програми і відповідає кількості кредитів, передбачених навчальним планом на вивчення дисципліни протягом семестру.

Структура навчальної дисципліни подається у Таблиці 2.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Modern Machine Translation Systems					
Тема 1. MT history. Basic concepts.	12		4	8	
Тема 2. Rule-based MT systems .	16		6	8	2
Тема 3. Statistical and Example-based MT systems	12		4	8	
Тема 4. Speech-to-Speech and On-line MT systems	14		4	8	2
Змістовий модуль 2. Modern Translation Memory-Based Computer-Aided Translation (CAT) Systems					
Тема 5. TM. Worfast CAT tools .	18		6	10	2
Тема 6. OmegaT and SDL Trados CAT tools	18		6	10	2
Тема 7. Google Translator Toolkit	18		8	10	
Тема 8. MT prospects. Memsource, KantanMT	12		4	8	
Всього годин:	120	0	42	70	8

5.3 ЗАВДАННЯ

ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

На самостійне опрацювання з подальшим обговоренням під час консультацій пропонуються такі питання:

1. MT history and approaches. ALPAC.
2. AI- and Knowledge-based MT
3. Translator's workbenches (workstations) in MAT.
4. Ectaco speech translation system
5. SDL Trados CAT tool.
6. Cats Cradle CAT tool.
7. SDL Trados vs. Wordfast.
8. Wordfast Anywhere.
9. Déjà vu CAT.
10. GTT as a tool for Youtube file translation.

Для підготовки індивідуального науково-дослідного завдання студент повинен обрати одну статтю з англійської Вікіпедії, яка не має української чи російської версії, обсягом 300-400 слів та готує переклад у середовищі Google Translator Toolkit і

1. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне тестування має на меті перевірку рівня знань студента при виконанні різного виду завдань. При вивченні курсу “Машинний переклад” студент виконує такі види робіт: вивчення теоретичного та практичного матеріалу (на лабораторних заняттях та самостійно, включаючи підготовку індивідуального завдання), написання залікового тесту. Відсутність студента на заліковій роботі оцінюється у «0» балів. Повторне написання залікової роботи можливе лише за наявності офіційного документу, який підтверджує відсутність студента.

Рівень знань студента оцінюється в балах, фіксується в журналі після вивчення змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою за семестр заноситься в заліково-екзаменаційну відомість.

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються певною кількістю балів. Підсумковий контроль у 4 семестрі здійснюється у формі заліку. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні курсу визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: зараховано / незараховано (з можливістю повторного складання).

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

2. поточне оцінювання змістового модуля (максимум 40 балів);
3. індивідуальне завдання (максимум 20 балів);
4. заліковий тест (максимум 40 балів).

Таблиця 3

Поточний контроль (мах - 50 балів)				Індивідуальне домашнє завдання (мах – 10 балів)	Підсумковий контроль (мах – 40 балів)	Загальна кількість (мах – 100 балів)
Модуль 1				Модуль 2	Модуль 3	
Змістовий Модуль 1						
T1	T2	T3	T4			
5	5	5	5			
Змістовий Модуль 2					Заліковий тест	
T5	T6	T7	T8	20	40	100
5	5	5	5			

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Arnold D. Machine Translation / D. Arnold. – L., 1996. – 300 p.
2. Craciunescu, O. Machine Translation and Computer-Assisted Translation: a New Way of Translating? / O. Craciunescu, Gerding-Salas, C., Stringer-O’Keeffe, S. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.translationdirectory.com>
3. Hutchins, J. Current commercial machine translation systems and computer-based translation tools: system types and their uses. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ourworld.compuserve.com/homepages/WJHutchins>
4. Hutchins, W. An Introduction to Machine Translation / Hutchins J., Somers H., Academic Press, London, 1992. – 351 p.
5. Miram, E., Daineko, Gon, A. Basic Translation. / N. Breshko, Ed. – Kyiv: Elga, 2006. – 248 p.
6. Miram, G. Translation Algorithms. – Kyiv: Twiminter. – 1998. – 175 p.
7. Newmark, P. Approaches to Translation. – NY: Prentice Hall, 1988. – 302 p.
8. Somers, H. Translation memory vs. Example-based MT: What is the difference? / Somers, H., Diaz, G. F. // International Journal of Translation. – 2004. – Vol. 16, No 2. – P. 5-33.
9. Trujillo, A. Translation Engines: Techniques for Machine Translation / J. Trujillo. –L. : Springer, 1999. – 303 p.
10. Wilks Y. Machine Translation. Its Scope and Limits / Y. Wilks. – N. Y. : Springer, 2009. – 252 p.
11. Дарчук Н. П. Комп’ютерна лінгвістика: Підручник / Н. П. Дарчук. – К. КНУ, 2008. – 351 с.
12. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову / В. І. Карабан. – Флоренція ; Страсбург ; Гранада ; Київ : Tempus, 1997. – 317 с.
13. Ткачук В. Теорія і практика машинного перекладу: Навчальний посібник / Ткачук В., Чумак Г. – Тернопіль, 2006. – 71 с.
14. Чередниченко О.І. Про мову і переклад / О. І. Чередниченко. – К.: Либідь, 2007. – 248 с.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Machine translation: definition, main obstacles, goal and object.
2. Human translation vs. machine translation.
3. History of MT (1933-1975).
4. History of MT (1976-today).
5. The ALPAC report and its effects.
6. Lexicon and Semantics.
7. Pragmatics and Stylistics.
8. Direct/ morphological MT systems: basic features.
9. Direct and indirect MT systems compared.
10. Multilingual vs. bilingual MT systems.
11. Transfer-based MT systems.
12. Interlingua MT systems.
13. Interlingua and transfer-based MT systems compared
14. Pivot language-based MT systems.
15. Morphological analysis in MT.
16. Aspects of target text synthesis in MT.
17. Translation Memory (TM): definition, general description and use.
18. Main benefits and obstacles of Translation Memory.
19. Translation Memory: off-line and on-line functions.
20. Development of Translation Memory.
21. Basic components of speech-to-speech MT systems
22. Knowledge-based MT.
23. Empirical approaches to MT.
24. Example-based MT: description and definition.
25. Example-Based vs. Rule-Based MT systems.
26. Statistical MT: definition, essence, procedure.
27. Typology of Automated systems aimed at translation.
28. The MASTOR Speech-to-speech MT system.
29. The ATR S2S MT system.
30. The British Telecom S2S MT system.
31. Basic differences between ATR and British Telecom S2S MT systems
32. The Systran MT system.
33. Internet MT systems and options.
34. Current situation and new directions in MT.
35. Translation Memory vs. Example-based MT.
36. Direct vs. indirect MT systems.
37. Semantics vs. Pragmatics.
38. Interlingua and Direct MT systems compared.
39. Lingvo and Multilex 4.0 E Dictionary.
40. Statistical vs. Rule-Based MT systems.